

KANGASNIEMEN KUNNAN LAUSUNTO ESITYKSESTÄ UUDEKSI YKSITYISTIELAIKSI

Hallitus on tehnyt esityksen uudeksi yksityistielaiaksi, joka korvaisi nykyisen v. 1963 voimaan tulleen lain. Lakiluonnoksesta on pyydetty lausuntoja 21.3.2017 mennessä.

Uuden lain tavoitteena on antaa edellytykset yksityistieverkon kehittämiseksi ja ylläpidolle nykyisissä olosuhteissa huomioiden mm. luonnonvaratalouden ja muun elinkeinoelämän tarpeet. Uudistus selkeyttäisi eri osapuolten vastuita yksityisteiden rakentamisen, ylläpidon ja rahoituksen suhteen. Lainsäädäntö uusiutuisi sekä sisällöltään, että kirjoitustavaltaan ja tarpeettomia, vanhentuneita tai muun lainsäädännön kanssa päällekkäisiä säännöksiä poistettaisiin. Tavoitteena on, että uusi laki tulisi voimaan 1.1.2018.

Kuntien kannalta merkittävin muutos on tielautakuntien lakkauttaminen. Niille kuuluvat tehtävät siirrettäisiin toimitustehtävien osalta maanmittauslaitokselle ja joidenkin muiden tehtävien osalta uudelle, maakuntaudistuksen yhteydessä perustettavalle valtion lupa- ja valvontavirastolle. Valitusasiat käsitellään jatkossa maa- ja käräjäoikeudessa. Siirtymäsäännöksen mukaan tielautakunnissa uuden lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsiteltäisiin kuitenkin loppuun nykyisen lain mukaan ja lautakunnat lakkaisivat v. 2018 loppuun mennessä.

Tieoikeuden määritelmää laajennettaisiin siten, että jatkossa tieoikeus käsittäisi kulkuoikeuden lisäksi myös oikeuden sijoittaa tiealueelle tiekunnan luvalla sähkö- ja viestintäjohtoja ym. kiinteistön käyttöä palvelevia rakenteita ja laitteita.

Uuden lain mukaan ulkopuolisten tienkäyttö olisi lähtökohtaisesti luvanvaraista ja käytöstä voidaan periä maksu. Ns. jokamiehen oikeuksiin, kuten jalankulkuun ja pyöräilyyn ei lakiesityksessä puututa.

Yksityisteiden avustuksia koskevia säännöksiä uudistettaisiin karsimalla avustuskriteereitä ja valtionavustusten jakaminen siirtyisi v. 2019 aloittavien maakuntien tehtäväksi. Kuntien avustumahdollisuudet säilyisivät vapaaehtoisina, kuten nykyäänkin, mutta avustus edellyttäisi, että tielle on perustettu tiekunta.

Tiekuntien toimintaan lakiesitys tuo jonkin verran muutoksia. Laki pyrkii kannustamaan tieosakkaita järjestäytymiseen ja jatkossa mm. tiekuntien perustaminen ja yhdistyminen olisikin mahdollista tieosakkaiden omilla päätöksillä ilman nykyisen kaltaista toimitusmenettelyä. Tiekuntien hallinto ja käytännön toimintatavat säilyisivät likimain nykyisellään, mutta menettelyt olisivat jossain määrin nykyistä joustavampia mm. kokouskäytäntöjen osalta. Tavoitteena onkin antaa tieosakkaille itselleen entistä enemmän vastuuta omista päätöksistään ja toimintatavoistaan. Tien hallinnointi voitaisiin osakkaiden päätöksellä siirtää myös ulkopuoliselle taholle, joka voisi olla esim. tieosakkaiden perustama osuuskunta tai teisännöintiyritys. Muutoksenhakuviranomaisena toimisi tiekunnan päätösten osalta maa-oikeus.

Jatkossa kunnat ja maakunnat voisivat halutessaan perustaa yksityistieasioista käsittelevän neuvonta- ja sovitteluelimen tai tarjota muutoin neuvonta- ja sovittelupalveluita yksityistieasioissa. Palvelutehtävä olisi vapaaehtoinen ja sitä voisi järjestää joko yhdessä tai erikseen ja myös yhteistyössä muiden kuntien ja maakuntien kanssa.

Lausunto:

Maaseudun muuttuneiden olosuhteiden johdosta yksityistielain uudistus on ehdottoman tarpeellinen. Lakiesitys antaa hyvät edellytykset yksityistieverkon kehittämiseksi ja ylläpidolle ja selkiyttää eri osapuolten vastuita yksityistieasioissa. Laki joustavoittaa yksityisteiden hallinnointia ja siirtää vastuuta toiminnasta ja päätöksistä ensisijaisesti tieosakkaille itselleen, kuten kuuluukin.

Valtionavustuskriteerien karsiminen ja selkiyttäminen on myös oikeasuuntainen toimenpide. Jatkossa maakunnilla olisi laaja valinnanvapaus päättää alueellaan avustusten käytöstä asutuksen ja elinkeinoelämän kulloistenkin tarpeiden mukaisesti. Sinänsä nykyinenkin järjestelmä, jossa valtionavustukset on hoidettu ELY-keskusten kautta, on ollut täysin toimiva. Valtionavustusten osalta tärkeintä onkin niiden säilyminen riittävällä tasolla, jotta erityisesti puutavara- ym. raskaat kuljetukset pystytään yksityistieverkolla suorittamaan.

Kunnan avustusten osalta tulisi esitetystä tiekuntavaatimuksesta luopua. Kunnan tulisi voida jatkossakin päättää itse yksityisteiden avustusperusteistaan, eikä vaatimus perustetusta tiekunnasta ole tarpeen. Vaatimushan vain lisäisi avustuskriteereitä lain tavoitteiden vastaisesti. Vaikka tieosakkaita pyritäänkin kannustamaan järjestäytymiseen, ei tiekuntaa ole kuitenkaan aina välttämätöntä perustaa, jos tiepito on ilman sitäkin hoidettu asianmukaisesti ja varsinkin, jos tieosakkaita on vain muutamia.

Tietoitumusten siirtyminen maanmittauslaitoksen hoidettavaksi on perusteltua mm. ammattitaitoisen ja valtakunnallisesti yhtenäisen toimitusmenettelyn turvaamiseksi, kun samalla kuitenkin toimitusmenettelyjä on esitetty kevennettäväksi ja osin purettavaksi kokonaan mm. tiekuntien perustamisten osalta.

Muutoksenhaun siirtyminen tiekuntien päätösten osalta suoraan maa- ja metsätalouden saattaa olla ongelmallista. Valituskynnys voi yksittäiselle tieosakkaalle muodostua liian korkeaksi, koska valituskustannukset voivat nousta jopa tuhansiin euroihin. Tästä johtuen pieni riita-asia voi jäädä tiekuntien sisälle kytemään ja aiheuttaa jatkossa vain yhä suurempia ristiriitoja. Uusi laki antaa toki mahdollisuuden kunnille ja maakunnille perustaa yhteisen neuvottelu- ja sovitteluelimen, mutta se on vapaaehtoista. Vähintään maakuntatasolla toimiva tai vaihtoehtoisesti joidenkin kuntien yhteinen sovitteluelin, joka ratkaisisi tieosakkaiden välisiä, usein aika pieniäkin ristiriitoja, tulisikin kunnan näkemyksen mukaan olla pakollinen, koska näin voitaisiin todennäköisesti välttää kalliita oikeuskäsittelyjä.

Lakiesityksessä annettaisiin tiekunnille suoraan oikeus poistaa liikenneturvallisuutta ilmeisesti vaarantavaa puustoa myös tiealueen ulkopuolelta. Nykylain mukaan toimenpide on mahdollista vain sopimalla siitä maanomistajan kanssa tai tielautakunnan päätöksellä. Näin suoran oikeuden antaminen tiekunnalle johtanee kuitenkin väistämättä ristiriitatilanteisiin tiekunnan ja maanomistajan välillä, joten siltä osin lakiesitystä tulisi muuttaa. Jatkossakin puiden poistoon tiealueen ulkopuolelta tulisi saada ulkopuolisen viranomaisen lupa, ellei asiasta ole päästy sopimukseen tiekunnan ja maanomistajan välillä.

Kangasniemen kunnalla ei ole muuta huomautettavaa lakiesityksestä ja toteaa, että pääosin lakiesitys toteuttaa hyvin sille asetetut tavoitteet.

Kangasniemellä 14.3.2017

KANGASNIEMEN KUNNANHALLITUS

Risto Nyhond
talous- ja hallintojohtaja

Mikko Korhonen
tekninen johtaja

